

**HENRY KISSINGER, *DIPLOMAȚIA*, EDIȚIA A II-A,
BUCUREȘTI, 2002, 754 P.**

Diplomația, autor Henry Kissinger, ediția a II-a, a apărut în 2002, la Editura „Bic All” București, în traducerea lui Mircea Ștefancu și Radu Paraschivescu. Un volum de 754 pagini, având genericul, în prefață, dedicația „bărbăților și femeilor din Serviciul de Externe al Statelor Unite ale Americii, al căror profesionalism și dăruire susțin diplomația americană”.

Lucrarea prezintă dintr-un început, în mod simbolic, copia manuscrisului **Proclamației de Independență a S.U.A.** de la Philadelphia din 4 iulie 1776, având integrată imaginea lui George Washington – primul președinte american.

Volumul ce-l recenzăm oferă cititorului român de toate orientările, un model de realizare a unei diplomații înfăptuită de cea mai mare putere a lumii contemporane sub coordonarea unuia dintre cei mai abili și cutezători secretari de stat americani în persoana eruditului Henry Kissinger din perioada experimentatului președinte **Richard Milhaus Nixon**.

Cuprinsul lucrării include o listă cu 32 de ilustrații, reprezentând momente principale și personaje ale unor conducători americani și ai unor state cu care s-a contactat America pe parcursul celor peste 200 de ani de existență a națiunii nord-americane. În volum se află, de asemenea, un număr de 8 hărți reflectând imagini de la expansiunea franceză din 1648 și 1801 până la lumea războiului rece din perioada 1945-1989.

Un indice alfabetic însoțește lucrarea, care facilitează lectura, fiind structurată pe 31 de capitole cu notele aferente pentru fiecare capitol. Dintre acestea enunțăm doar câteva mai semnificative. Așa bunăoară:

Capitolul I, se referă la „**Noua ordine mondială**” subliniindu-se faptul că, fiecare secol impunea câte o țară cu puterea și voința modelării întregului sistem internațional, după propriile sale valori. De exemplu, în secolul al XVII-lea, Franța, sub cardinalul Richelieu, a introdus abordarea modernă a relațiilor internaționale bazate pe statul-națiune; în secolul al XVIII-lea Marea Britanie a elaborat principiul echilibrului de putere; în secolul al XIX-lea, Austria lui Metternich a reconstruit unitatea Europei, iar Germania lui Bismarck a demontat-o.

Secolul al XX-lea i-a revenit Statelor Unite ale Americii cu o influență ambivalentă: pe de o parte, perfecționarea democrației la ea acasă, iar pe de altă parte, valorile Americii impun acesteia obligația de a purta în numele celorlalte state o cruciadă mondială cu năzuința către un viitor cât mai perfect. Idealismul lui Woodrow Wilson, al lui Franklin Roosevelt sau Ronald Reagan, rămâne concludent în sensul celor afirmate mai sus.

Capitolul 5 al lucrării vizează, în concepția lui Henry Kissinger pe cei doi preținși revoluționari: Napoleon al III-lea și Otto von Bismarck, care în cele din urmă s-au dovedit superadversari. Expresia „*Realpolitik*” a înlocuit-o pe cea franceză „*raison d'état*”, fără a-i fi modificat totuși înțelesul. Împărtășind același dispreț față de ordinea existentă, cei doi preținși revoluționari au ajuns la poli opuși. Napoleon al III-lea a făcut posibile unificarea Italiei, a Țărilor Române (Moldova + Muntenia) și chiar a Germaniei, încercând să distrugă sistemul de la Viena (1815), care izola Franța, dar, în 1870, Franța era mai izolată decât în perioada lui Metternich.

Capitolul 12 încredinează distrugerea ordinei de la Versailles de către Hitler, iar în capitolul următor, intitulat de către autor, „**Bazarul lui Stalin**”, se stipulează că, „Interesul geopolitic comun (Hitler-Stalin) deși vechi dușmani, au fost atrași la un moment dat – (1939) în mod inexorabil de acel interes”.

Kissinger remarcă cu o intuiție și o clar-viziune demne de admirat că, „liderii comuniști se prezentau în relațiile internaționale și respectiv în diplomație, ca fiind incapabili de compasiune. Ei aveau impresia – afirmă Kissinger – „că erau chemați să conducă relațiile diplomatice, fiind convinși că își înțelegeau interlocutorii mai bine chiar decât erau aceștia capabili să se înțeleagă pe sine”.

Capitolul 23 invocă „**Ultimatumul lui Hrusciiov și Criza Berlinului 1958-1963**”; iar următorul capitol (24) **Concepția privind unitatea Occidentala: Macmillan, de Gaulle, Eisenhower și Kennedy**”.

Capitolul 28 – Kissinger prezintă politica externă ca geopolitică, cu accentul pe diplomația triumfiulară a lui Nixon, care era generată de fapt, în mare parte, tocmai de diplomația autorului, în calitatea de secretar de stat. În acest capitol se relevă superioritatea americană exprimată de superioritatea nucleară, deși supremația sa economică era discutabilă, ca urmare a creșterii dinamice a Europei și Japoniei, ambele

refăcute cu resurse americane și apărate de garanțiile de securitate americane.

Capitolul 30 reflectă sfârșitul războiului rece – întâlnirile: Regan-Gorbaciov, când America se aștepta la o eră de pace, timp în care Imperiul Sovietic s-a prăbușit chiar mai brusc decât izbucnise dintre granițele sale. America și-a schimbat complet atitudinea față de Rusia, trecând doar în câteva luni de la ostilitate la prietenie, pentru ca în ultimul capitol (31) Henry Kissinger să pledeze pe faptul că, noua ordine mondială trebuie reconsiderată.

Succesorul democrat al lui Bush (senior), președintele Bill Clinton trebuia să pedaleze pe tema: „lărgirii democrației”.

Nu știu cum ar fi privit (sau privește) autorul lucrării recenzate, perioada diplomației americane actuale, generată de evenimentele care s-au succedat și se succed lucrării prezentate ?!

Jean Ciută